

Sygn. akt I UK 439/19

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania S. B.

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
w Województwie (...) w Ł.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 9 grudnia 2020 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w P.

z dnia 13 czerwca 2019 r., sygn. akt V Ua (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od Sądu Okręgowego w P. na rzecz adw. I. U. M.
kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o stawkę należnego
podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów
nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej z urzędu w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W wyroku z dnia 13 czerwca 2019 r., sygn. V Ua (...), Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. – w sprawie z odwołania S. B. przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w Ł. oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P.. z dnia 7 lutego 2019 r.,

sygn. akt IV U (...), w którym Sąd Rejonowy – po ponownym rozpoznaniu sprawy – oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji z dnia 26 listopada 2015 r., w której Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w sprawie WZON – (..) utrzymał w mocy orzeczenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w B. z dnia 7 września 2015 r., zaliczające wnioskodawcę S. B. do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego ubezpieczony zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące zakresu przedmiotowego postępowania przed Sądem w zakresie uznania potrzeby stałej lub długotrwałej opieki o której mowa w art. 4 pkt 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Sąd ustalił te kwestie na podstawie zeznań świadka, nie uznając za konieczne skorzystanie z wiadomości specjalnych. Uznał nadto, że „samoobsługa” jest zachowana w znacznym zakresie jeśli osoba potrafi się umyć, ale wymaga przygotowania kąpieli i stałego nadzoru.

W ocenie autorki skargi kasacyjnej treść uzasadnienia podstaw kasacyjnych wskazuje, że w toku postępowania przed Sądem Rejonowym doszło do szeregu nieprawidłowości proceduralnych, które mogą mieć bezpośredni oraz istotny wpływ na treść orzeczenia co do istoty sprawy, które to uchybienia nie zostały uwzględnione przez Sąd Okręgowy w toku postępowania apelacyjnego. Okoliczność, że w toku postępowania przed Sądem Rejonowym wnioskodawca *de facto* pozbawiony został możliwości obrony swych praw przez pominięcie i nierozpoznanie składanych wniosków dowodowych zmierzających do wykazania jego stałej lub długotrwałej potrzeby opieki, jak również rażące naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, uzasadniają przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ubezpieczonego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne

zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W świetle utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej

odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Autorka rozpatrywanej skargi kasacyjnej nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Zasadnicza wadliwość uzasadnienia wniosku w zakresie próby wykazania przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w powołanym przepisie polega na tym, że skarżący budując swoje zagadnienie w oparciu o przepis art. 4 pkt 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie stawia jednocześnie zarzutu naruszenia tego przepisu w ramach podstawy skargi z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. Taka sytuacja powoduje, że Sąd Najwyższy nie mógłby się zajmować sygnalizowaną kwestią na etapie merytorycznego rozpoznawania skargi kasacyjnej. Zgodnie bowiem z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod rozważę nieważność postępowania.

Niezależnie od powyższej wskazanej wadliwości uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania rozpatrywanej skargi kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku

nie przedstawiono odpowiedniej argumentacji jurydycznej, którą autorka skargi wykazałaby, że w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne. Konstrukcja uzasadnienia wniosku jest oparta na twierdzeniu autorki skargi, że Sąd ocenę niepełnosprawności wnioskodawcy określonej w art. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przeprowadził na podstawie oceny zeznań świadka, nie uznając za konieczne skorzystanie z wiadomości specjalnych. Tak sytuacja nie miała miejsca w rozpatrywanej sprawie. Sąd drugiej instancji wskazał, że ustalenia faktyczne w sprawie zostały poczynione w oparciu o opinie biegłych lekarzy sądowych: neurologa, ortopedy, otolaryngologa, psychiatry oraz na podstawie zeznań świadka (syna wnioskodawcy). Wszystkie opinie biegłych są zgodne co do oceny stopnia niepełnosprawności ubezpieczonego. Według opinii wnioskodawca jest niepełnosprawny trwale w stopniu umiarkowanym, a z punktu widzenia neurologicznego i psychiatrycznego wymaga czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Spór w przedmiotowej sprawie sprowadzał się do oceny, czy wnioskodawca jest osobą wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Sąd drugiej instancji stwierdził, że przyjęcie przez Sąd pierwszej instancji, że zeznania świadka K. B. potwierdzają tylko słuszność wniosków końcowych opinii biegłych nie narusza reguł wynikających z art. 233 k.p.c. i nie nosi cech dowolności. Świadek ten potwierdził, iż przy czynnościach życia codziennego typu gotowanie, sprzątanie wnioskodawcy pomagają synowie, który też go zawożą do lekarzy. Wnioskodawca sam się kąpie, trzeba mu tylko przygotować kąpiel. Syn wraz z żoną wnioskodawcy przygotowują posiłki, które wnioskodawca samodzielnie spożywa. Wnioskodawca przy ubieraniu się wymaga pomocy przy wiązaniu butów, w pozostałym zakresie jest samodzielny. W ocenie Sądu Okręgowego nie było podstaw, aby przyjąć że S. B. wymaga, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Nie oznacza to, iż jest on w pełni zdolny do samodzielnej egzystencji. Jak bowiem wynika z opinii neurologicznej i psychiatrycznej wymaga takiej pomocy lecz w ograniczonym zakresie, co sprawia, że może być zakwalifikowany w chwili obecnej do

umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Odnosząc się na marginesie do złożonej przez apelującego na rozprawie apelacyjnej prywatnej opinii psychologicznej Sąd Okręgowy zwraca uwagę, iż opinia ta w żadnym razie nie udziela odpowiedzi na pytanie odnoszące się do jego niezdolności do samodzielnej egzystencji i pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie.

Według Sądu drugiej instancji wydane w sprawie opinie biegłych dostarczyły Sądowi wiedzę w zakresie niezbędnym dla rozstrzygnięcia sprawy, były kompletne i odnosiły się do całości dokumentacji medycznej przedłożonej w sprawie i przedmiotowego badania wnioskodawcy, a skarżący jedynie w sposób subiektywny odmiennie niż biegli ocenia swój stan zdrowia w zakresie niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. niniejszego postanowienia ma podstawę w § 16 ust. 4 pkt 2 w związku z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2019 r., poz. 18).